

การประเมินสมรรถนะของคณะกรรมการหมู่บ้าน

นายวีระชาติ ห่องโชติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974 - 568 - 921 - 1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014404

117431199

AN EVALUATION OF A VILLAGE COMMITTEE CAPABILITY

MR. WERACHAT PONGSOT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974 - 568 - 921 - 1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินสมรรถนะของคณะกรรมการหมู่บ้าน
โดย นายวีระชาติ หองโชติ
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สัจจิตนารักษ์

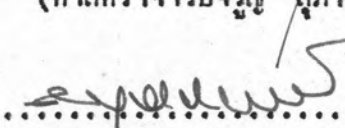

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สัจจิตนารักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ หองแห้ว)

วิเคราะห์ มองโชติ : การประเมินสมรรถนะของคณะกรรมการหมู่บ้าน
 (AN EVALUATION OF A VILLAGE COMMITTEE CAPABILITY)
 อ.ที่ปรึกษา รศ.ดร.วิทยา สัจจิตชนารักษ์, 134 หน้า.

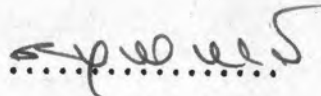
การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาสมรรถนะของคณะกรรมการหมู่บ้าน และปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยศึกษาวิจัยจากองค์ประกอบในตัวคณะกรรมการหมู่บ้าน ความพึงพอใจและการเข้าร่วมของชาวบ้าน รวมทั้งการเห็นความสำคัญและการให้ความช่วยเหลือของข้าราชการในพื้นที่ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยปรากฏว่า

1. ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวคณะกรรมการหมู่บ้าน พบว่า การจัดโครงสร้างและการกำหนดบทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านบางประการไม่เป็นที่ไปตามระเบียบกฎหมายที่รองรับ และความสำเร็จของคณะกรรมการหมู่บ้านยังอาศัยภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านเป็นหลักอยู่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากผลงานของคณะกรรมการหมู่บ้านโดยภาพรวม พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จพอสมควร

2. ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่มีความเข้าใจในรูปแบบและการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งมีส่วนช่วยเหลือคณะกรรมการหมู่บ้าน แต่ในทางปฏิบัติข้าราชการยังไม่ยอมรับหรือไม่เห็นความสำคัญของคณะกรรมการหมู่บ้าน และในการปฏิบัติงานของข้าราชการในหมู่บ้านยังขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ

3. ชาวบ้านมีความพอใจในผลงานของคณะกรรมการหมู่บ้านและเข้าร่วมกับการดำเนินงานของหมู่บ้าน แต่การเข้าร่วมเกิดจากความศรัทธาในตัวผู้นำหรือเกิดความเกรงใจมากกว่าจะเกิดจากจิตสำนึกในการ เข้ามามีส่วนร่วมของชาวบ้านเอง

ภาควิชา การปกครอง
 สาขาวิชา การปกครอง
 ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

WERAGHAT PONGCHOT : AN EVALUATION OF A VILLAGE COMMITTEE
CAPABILITY. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.Dr.WITHAYA SUGHARITMA-
NARUGSE. 134 PP.

This study aims at finding out capability of the village committee and factors contributing to the functioning of the village committee. In the study three main factors are identified. They are: component of the village committee; satisfaction, and participation of villagers in village affairs; and contribution on the part of officials in the area. From the study, it can be said as follow;

1. On the village committee itself, it is found that structure and role do not follow strictly the pattern specified by regulation. Its success still depends largely on the leadership of the village headman. However, on the whole, the village committee carries out its duty well enough.
2. Government officials in the area understand the situation and lend their hand to the village committee. Yet these officials do not appreciate the significance of the village committee. coordination among various groups of officials in the village is very much lacking.
3. Villagers are satisfied with what has been done by the village committee and they participate in the village affairs. However, what motivates them to participate is more of a confidence they have in the village headman than actual awareness of participation.

ภาควิชา   การปกครอง
สาขาวิชา   การปกครอง
ปีการศึกษา   ๒๕๓๐

ลายมือชื่อนิสิต .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตนารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และศาสตราจารย์จรรยา
สุภาพ , รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ห่องแผ้ว ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้เขียนได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากคณะกรรมการหมู่บ้านและชาวบ้านนายขอ-
ใหญ่ ตำบลนางาม อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม และข้าราชการของอำเภอเรณูนคร
จึงขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ความสำเร็จครั้งนี้จะไม่อาจมีขึ้นได้ ถ้าปราศจากมิดา - มารดา ของผู้เขียน
และคุณจงรักษ์ ห่องโชติ ศรีภริยา ที่คอยเป็นกำลังใจ เอาใจใส่ทุกอย่าง รวมทั้งการชู
ว่าจะใช้กำลังใจกับหรือการถนอมความรัก เพื่อให้ผู้เขียนเกิดความมานะในการเขียน และ
เหนือสิ่งอื่นใดคือลูกชายของผู้เขียน ซึ่งเกิดมาในช่วงที่พอเหลือเวลาอีกไม่นานในการเขียน
วิทยานิพนธ์ เป็นกำลังใจอย่างใหญ่หลวงให้กับผู้เขียน

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าอยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบให้เป็นประโยชน์ต่อ
การพัฒนาหมู่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งเป็นองค์กรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชาวบ้าน
เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และความเจริญของประเทศชาติ.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
2. แนวความคิดและทฤษฎี	12
3. แนวความคิดเกี่ยวกับคณะกรรมการหมู่บ้าน	30
4. บทวิเคราะห์	61
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก ก	120
ภาคผนวก ข	127
ประวัติผู้เขียน	134

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงกิจกรรมของฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ	52
2 แสดงกิจกรรมของฝ่ายปกครอง	54
3 แสดงกิจกรรมของฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ...	55
4 แสดงกิจกรรมของฝ่ายการคลัง	56
5 แสดงกิจกรรมของฝ่ายสาธารณสุข	57
6 แสดงกิจกรรมของฝ่ายศึกษาและวัฒนธรรม	58
7 แสดงกิจกรรมของฝ่ายสวัสดิการและสังคม	59
8 แสดงเงินทุนหมุนเวียนของกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน	81
9 แสดงภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้าน	83
10 แสดงระดับการทำงานเป็นทีมในทางปฏิบัติ	85
11 แสดงระดับความเชื่อมั่นในตัวผู้นำหมู่บ้าน	100
12 แสดงความไว้วางใจในการปรึกษานักงากับผู้นำหมู่บ้าน	101
13 แสดงกิจกรรมของฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ	127
14 แสดงกิจกรรมของฝ่ายปกครอง	128
15 แสดงกิจกรรมของฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ...	129
16 แสดงกิจกรรมของฝ่ายการคลัง	130
17 แสดงกิจกรรมของฝ่ายสาธารณสุข	131
18 แสดงกิจกรรมของฝ่ายศึกษาและวัฒนธรรม	132
19 แสดงกิจกรรมของฝ่ายสวัสดิการและสังคม	133

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการตามแผนพัฒนาชนบท	46
2 แสดงขั้นตอนการวางแผนและดำเนินการตามโครงการในระดั หมู่บ้าน	47

สารบัญแนกภูมิ

แนกภูมิที่	หน้า
1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการตามแผนพัฒนาชนบท	46
2 แสดงขั้นตอนการวางแผนและดำเนินการตามโครงการในระดับ หมู่บ้าน	47